

1991 Sanayi Kongresi Tekstil Sektör Raporu

Raportörler:
Prof.Dr.Güngör BAŞER
Yusuf IŞIK

Odamız TMMOB adına; 1972 yılından bu yana, konuyla ilgili kişi ve kuruluşların katkısıyla sanayi kongreleri düzenlemektedir. Bu kongrelerin devamı olarak, 1991 Sanayi Kongresi 9-13 Aralık tarihlerinde, Ankara'da Milli Kütüphane salonlarında yapılmıştır. Bilim ve teknolojideki olağanüstü gelişmeler ve "ekonomilerin uluslararasılaşması" sürecinde Türkiye Sanayinin konum ve geleceğinin saptanması, kongre'nin ana temasını oluşturmuştur.

Söz konusu saptamanın yapılabilmesi için, bilim ve teknolojideki olağanüstü gelişmeler ve "ekonomilerin uluslararasılaşması" sürecinde dünya sanayii ve "Yeni Sanayileşen Ülkeler" in sanayileşme deneyimleri gözden geçirilmiş ve bunun ışığında, Türkiye Sanayii, belirli sektörler ve makro düzeyde irdelenmiştir.

Bu irdilemede, Türkiye Sanayii'nin geleceğe yönelik gelişme dinamiklerinin belirlenmesiyle birlikte, uygulana gelen sanayi politikalarının değerlendirilmesine ve yeni önerilerin geliştirilmesine olanak tanıyacak bir yaklaşım çerçevesi temel alınmıştır.

Ana tema bağlamında yapılacak irdelemeler açısından özel bir önem yüklenen "teknik eğitim", "araştırma geliştirme ağı", "kalite güvenilirliği", ve "ulusal kalibrasyon ağı" gibi konular, belli sektörler ele alınarak Kongre açısından irdelenmiştir.

Odamız adına, İzmir Şubemizin sorumluluğunda yürütülen Tekstil Sektörü İrdeme Çalışmaları sonucunda, İstanbul ve Bursa Şubelerimizin katılım ve katkılarıyla hazırlanan ve sunulan bu rapor, sektörel irdemelerden birini temsil etmektedir. Hazırlanan Rapor, kongre'de tartışmaya açılmıştır. Bu Rapor'un ve Kongre'deki tartışmaların, çağın sanayi konsepti çerçevesinde, Türkiye'de yeni bir sanayileşme bilincinin kök salmasına katkıda bulunacağı inancındayız.

Bu rapor Prof.Dr. Güngör BAŞER ve Dr. Ayşe OKUR'un raportörlüğünü yaptığı İplik, Dokuma ve Örne Alt Sektörlerine İlişkin Rapor, Y.Doç.Dr. Çetin ER-

DOĞAN ve Tekstil Mühendisi Rahmi KARAGÜVEN'in raportörlüğünü yaptığı Konfeksiyon Raporu, Prof.Dr.Erhan KIRTAY'ın raportörlüğünü yaptığı Tekstil ve Konfeksiyonda Teknoloji Seçimi Raporu ile Tekstil Terbiyesi Alt Komisyonu çalışmaları esas alınarak hazırlanmıştır.

THE REPORT ON TURKEY'S TEXTILE AND CLOTHING INDUSTRY

The Turkish textile and clothing industry is a key sector in the country both in terms of its dimensions within the domestic economy and because of its approximately 30 % share in total exports. While it constituted a relatively smaller part within the sector's exports at the beginning of the 1990's, clothing has now become the major item. This change has been accompanied with a shift towards higher value added goods, thus compensating partly for the restrictions brought about through quotas imposed by the EC and the US. Adding to these factors, the fact that Turkey's textile and clothing production covers a relatively wide range of goods including man made fibers and that cotton will continue to provide a significant advantage, it becomes apparent that Turkey's competitiveness in this sector, is to be reckoned with. However, despite some limited new investments during the 1990's, this competitiveness has relied heavily on cheap labour and the Turkish textile and clothing sector has not achieved its much needed technological upgrading.

In the present report, after a section on worldwide developments, these and other aspects of the sector's competitiveness such as cost structures are reviewed with special emphasis on technology.

The report also gives a concise but substantial data on various sub-sectors of the industry, on the labour force, on foreign trade, with relevant comments before evaluating both the domestic and international prospects of development of the sector.

One of the conclusions of the report is that the newly emerging combined EC-EFTA market, i.e.the European Economic Area to which Turkey is also linked through a recent agreement with EFTA, will constitute one of the potentially most rewarding challenges to the Turkish textile and clothing sector. At the same time Turkey will also expose further its markets to foreign competition, especially from Europe. In fact Turkey has already covered quite some distance in this direction. On the other hand, competition from other newly industrialised countries such as Korea and Taiwan especially in European market will become more intense and furthermore these countries have gone further than Turkey in terms of technological process as shown by the fact that they have reduced costs despite rising wages, at least in some sectors.

The report ends with a series of recommendations necessary for preserving and developing further Turkey's competitiveness in an increasingly tight world environment of textile and clothing. These recommendations include:

**A major drive toward technological upgrading for which, for investment purposes alone, an amount of about 5 to 6 billion dollars are estimated to be needed.*

**The import of used textile machinery except in rare and special circumstances must be obstructed.*

**Except for types of machinery in which there is no serious chance of economically feasible production for Turkey, local production on a large scale of suitable types of textile machinery should be envisaged and encouraged. Such an effort could possibly include a suitable type of shuttleless loom.*

**Technological upgrading can only be successful if accompanied with a thorough research and development activity. The shift to higher value added goods and their exports, especially in clothing, should be continued.*

**Foreign capital's positive contribution to Turkish textile and clothing sector will be connected with its accordance with the above mentioned goals; it is thus important that encouragement measures toward foreign capital take these criteria into account.*

**Decisions involving labour should definitely be based on modern standards in this field.*

**Because of GATT rules and other developments gost protection and subsidy instruments are excluded. Preferential production loans and export insurance supports compatible with GATT rules can be envisaged.*

**The relevant departments of the universities should adopt an approach based on the goal to graduate creative engineers capable of grasping the technology. Cooperation between university and industry should be based on mutual benefit. University research must concentrate on areas corresponding to contemporary priorities.*

**The industrialist's approach to the textile engineer must change and he/she should be viewed as a creative person understanding the entire production process.*

**A national committee biringing together relevant sections of the textile and clothing industry and trade, of the labor, engineers and of the educational institutions, should be created.*

1.GİRİŞ

TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası tarafından 9-13 Aralık 1991 tarihlerinde Ankara'da yapılacak olan 1991 Sanayi Kongresi'ne sunulmak ve tartışılmak üzere hazırlanan bu rapor, liflerden üretilen her türlü ürünü kapsamına alan genel bir terim olarak "Tekstil Ürünleri"ni üreten tüm sanayi sektörlerini kapsamaktadır. Devlet Planlama Teşkilatınca hazırlanan beş yıl-

lık kalkınma planlarında tekstil üretimi İmalat Sanayii grubunda Dokuma Sanayii ve Hazır Giyim Sanayii içinde tanımlanmakla birlikte, üretim, talep, ihracat ve ithalat açısından yapılan değerlendirmeler Dokuma ve Giyim Sanayii başlığı altında yapılmaktadır. Bu çerçevede pamuk üretimi çırçırlanmış pamuk olarak Dokuma ve Giyim Sanayii kapsamında yer alırken, viskoz lifi ve tekstil boyarmaddeleri kimya sanayii, sentetik lifler ise Petrokimya Sanayii ürünleri olarak, yün ve kollar ise Hayvancılık ürünleri olarak yer almaktadır.

Tekstil teriminin yukarıda açıklanan genel tanımı çerçevesinde Tekstil Sektörünün iplik, dokuma ve örme üretimini gerçekleştiren "Dokuma" ve hazır giysi üretimini gerçekleştiren "Hazır Giyim" olmak üzere iki büyük alt sektörü bulunmaktadır. Dokuma dışındaki yöntemlerle üretilen ürünleri de kapsadığından iplik, dokuma ve örme üretimini gerçekleştiren alt sektörün i ve sentetik lif ve iplik üretim sektörlerini de içerecek biçimde uluslararası terminolojide "Tekstil Sektörü" olarak nitelenmekte, hazır giysi ve diğer dikilerek üretilmiş ürünler "Konfeksiyon" sektörü içinde ele alınmaktadır. Bu raporda incelenen konfeksiyon ürünleri ise tekstil esaslı ürünler olup, bu ürünlerin hammaddesi genelde iplik, kumaş ve aksesuar gibi tekstil ürünleridir.

Bu iki ana alt sektör içinde yer alan alt sektörler aşağıdaki gibi belirtilebilir:

A-TEKSTİL

1.Sun' i ve sentetik lif

2.İplik

-Yün ipliği

-Pamuk ipliği

-Keten-kendir-jüt ipliği

-İpek iplik

-Sun' i ve sentetik iplik

3.Dokuma

-Yünlü dokuma

-Pamuklu Dokuma

-İpekli ve sentetik dokuma

-Halı ve yer döşemeleri

4.Örme

-Atkılı örme

-Çözümlü örme

B.KONFEKSİYON

1.Kumaş konfeksiyon

-Dikilmiş giysi

-Dikilmiş eşya

2.Örme konfeksiyon

-Örme giysi

-Örme eşya

Sun' i ve sentetik lifler doğal liflerle birlikte iplik üretiminin hammaddesini sağlarlar. İplik sektörü ise do-